

HVA SKJER I KINA? KONSEKVENSER FOR RESTEN AV VERDEN

1. NIXON DRAR TIL KINA
2. HISTORISK TILBAKEBLIKK
3. TAIWAN - ET UGREIT SPØRSMÅL
4. DENG: REFORM AND OPEN UP
5. JIANG ZEMIN OG ZHU RONGJI SETTER GREP
6. HU FOR HARMONI OG WEN JIABAO SOM BESTEFAR
7. TO SYN PÅ UTVIKLINGEN FREMOVER
8. KONSEKVENSER FOR RESTEN AV VERDEN

1. NIXON DRAR TIL AMERIKA

Om formiddagen den 9. juli 1971 kunne man se en lang limousin gli gjennom gatene fra flyplassen og inn til Beijing. I bilen satt marshall Ye Jianying, den høyeste fagmilitære personen i Kina, og Henry Kissinger, sikkerhetspolitisk rådgiver til president Richard M. Nixon.

Hensikten med Kissingers hemmelig besøk er å berede grunnen for et møte mellom formann Mao og president Nixon. Et slikt møte finner sted syv måneder senere.

Dette møtet endrer verden.

2. HISTORISK TILBAKEBLIKK

Etter Opiumskrigen (1840-42) hang amerikanerne seg på britene – de ville også være med og nyte fordeler av handel med Kina.

Britiske lover skulle gjelde for britiske borgere. Og tilsvarende for andre vestlige land. Ekstraterritorialrettigheter som det heter, er både urimelig og ydmykende.

Kineserne gjør opprør.

Frankrike, England og USA sender felles styrker mot Beijing. Sommerpalasset til keiseren, med sine umistelige skatter, brennes ned.

Og så kommer de samme landene i dag og snakker om universelle menneskerettigheter?

Hvor var disse rettighetene under Kinas hundre års ydmykelse?

Bruk av konsepter som er fremmede for kinesisk historie og kultur.

Og det for å fremme egne interesser på andre områder.

I 1949 gikk Mao seirende ut av den kinesiske borgerkrigen.

USA, som støttet Chiang Kai-shek, var på feil side.

Chiang flyktet til Taiwan med et par millioner mann.

På denne øya etablerte Chiang og Kuomintang sitt eget regime.

3. TAIWAN - ET UGREIT SPØRSMÅL

Før Nixon dro, måtte problemet Taiwan sorteres ut.

USA gikk med på én-Kina formuleringen, at Taiwan hørte Kina til.

Mao aksepterte at gjenforening med Taiwan skulle skje i tidens fylde, på fredelig vis.

1979, Taiwan Relation Act, USA anerkjenner Mainland China som Kina.

USA vil selge våpen til Taiwan

Og også støtte Taiwan militært i en eventuell konflikt med Kina.

1996, Bill Clinton sender et par hangarskip til Taiwan.

Kina roer seg ned.

2006, Ma tar over som president på Taiwan. Har ikke et selvstendig Taiwan på dagsorden. Ting roer seg

Shen Dengli ved Fudan University mener at problemet med Nord-Korea passer kineserne godt.

Holder tilbake et mer aggressivt USA i Taiwan-spørsmålet.

Typisk kinesisk:

- De lange linjer
- Ser ting i sammenheng

4. DENG: REFORM AND OPEN UP

1978 tar Deng over. Helt klar på to ting:

- Kina skal gjenvinne sin fordums storhet
- Det skal skje ved økonomisk vekst

Pragmatisk: Markedsøkonomi med kinesiske kjennetegn.
Gjøre bruk av verden der ute for egen økonomisk fremgang.

Lykkes over alle forventninger.

Årlig vekst i snitt på nær ti prosent de siste vel 30 årene.

Kina helt avhengig av USAs velvilje.

Viste seg i desember 2001 – Kina blir med i WTO.

1979, Kina går til 29 dagers invasjon av Vietnam.
Deng sjekker ut med president Carter i forkant.
Sovjet nøyer seg med å brumme.

1980-84, Household responsibility system og jordbruket privatiseres

5. JIANG ZEMIN ZHU RONGJI SETTER GREP

4. juni 1989, Studentopprøret på Den himmelske freds plass slås brutalt ned.
Jiang tar over. Men ikke helt.

Januar 1992, Dengs sydlige reise

- Slutten av 1990-tallet, statseide foretak bygges ned (SOEs) og over 40 millioner mister jobben
- Slutten av 1990-tallet, boligmarkedet i byene privatiseres. Det innebærer stor overføring av formue til husholdningene.
- Tidlig på 2000-tallet – statseide banker må rekapitaliseres, tilsvarende nær femti prosent av BNP.
- Desember 2001 og Kina med i WTO

Jiang Zemin legger meget stor vekt på et godt forhold til USA.
Etter hvert bra kjemi med Bill Clinton.

6. HU FOR HARMONI OG WEN JIABAO SOM BESTEFAR

2002 – ryddig overgang av makten, etter regler Deng hadde laget.

To ganger fem år på toppen.

2012 og Hu Jintao må gi fra seg stafettpinnen til Xi Jinping.

Noe uro og spenning rundt dette.

2005 Peaceful Rise for eksternt bruk
Harmonious Society for internt bruk.

Har lykkes med det første, så langt og stort sett

MEN: Kina den senere tid yppet seg kraftig i Sør-Kina havet

Lykkes dårlig med Harmonious Society

- Økende forskjeller
- Miljøsituasjonen kraftig forverret
- Gjestarbeiderne i byene (140 mill) har dårlige kår

Femårssplan for 2011-2015 tar saftig tak i disse problemene

- ”Inkluderende vekst” – alle skal med
- Oppgradering til moderne teknologi – bevege seg oppover verdikjeden
- Behov for lønnsinflasjon slik at reallønnen stiger kraftigere enn BNP
Hvorfor? Fordi andelen som privat konsum utgjør av BNP må opp.
- Gradvis styrking av den kinesiske valutaen (RNB), fra 8,28 til 6,40 mot dollar siden juli 2005. Dette vil fortsette.

Wen Jiabao – med demokratiske innspill. Men blir ikke tatt alvorlig.

- Mistet høyde selv (som bestefar) da han ikke stilte umiddelbart opp etter togulykken i Wenzhou. Saftig kritikk i aviser og på internett.
- Mangel på “checks and balances” i Kina, dvs. på demokrati.
- Myndighetene opptatt av stabilitet for enhver pris.
- Utgifter til indre sikkerhet større enn til det militæret i 2011.

7. TO SYN PÅ UTVIKLINGEN FREMOVER

(FOREIGN AFFAIRS, SEPTEMBER/OCTOBER 2011)

I. Arvind Subramanian: The Inevitable Superpower

- BNP
- Handel
- Tilgodehavende på andre land

AS lager index basert på disse tre forholdene. Sterke konklusjoner.

- Kina snart på toppen. Nest størst i år. Størst i 2016, basert på PPP
- 2010 – Kina gikk forbi USA som verdens største produsent av industrivarer
- Kina vil dra fra USA langt raskere enn folk tenker seg

- Har mye ledig arbeidskraft – 30 prosent jobber i jordbruket
- Sparingen vil holde seg høy
- Kan ta igjen teknologiforsprang på en del områder
- Presser utenlandske foretak som vil etablere seg i Kina til å dele teknologi (tog, atomkraftverk, biler)
- Utvikler ny teknologi selv (jernbane, grønn teknologi)
- Utdanner mange ingeniører og oppgrader hele universitetssektoren
- USA har en dårlig balanse – med all sin gjeld til utlandet. Kina kan tenkes å bruke sine dollarfordringer til å presse USA, både militært og på teknologi
- **MEN:** Eier tross alt bare 8 prosent av gjelden til den amerikanske staten. Og vil selv svette kraftig om dollaren skulle falle kraftig

II. Salavtore Babones: The Hype and the Reality of China's Rise

Mange rare spådommer der ute.

Husk på Japan. På slutten av 1980-tallet – den japanske modellen var alle andre overlegne. Men hvordan gikk det?

Kina har startet langt bak.

I 1870, bare en fjerdepart av inntekt pr. innbygger i Kina sml med Europa.

Utviklingen de siste 20 årene, og Kina har høstet bonus på to områder:

- **Nedgang i befolkningsveksten**
  - o Kvinner kommer inn i arbeidslivet. Mindre ressurser til å fostre opp barn.
  - o Vanskelig situasjon – 120 guttebarn fødes per hundre pikebarn, mot 106 etter naturens orden

Økende urbanisering (mer vekst når bønder drar til byene)

- o Men hva vil alle de unge og fattige mennene i byene gjøre som ingen kone får?
- o Økende kostnader for samfunnet nå som mange, ensomme gamle må bli tatt vare på. Kina blir gammelt før det blir rikt.

Dessuten, forurensningen vil det koste mye å renske opp i.

Vedvarende økonomisk vekst basert på innovasjoner og nytenkning fordrer et annet politisk regime. Vil Kina bli fanget i “Middle Income Trap”?

“The overall size of China’s economy is thus likely to remain roughly equal to that of the United States for the remainder of the twenty-first century”.

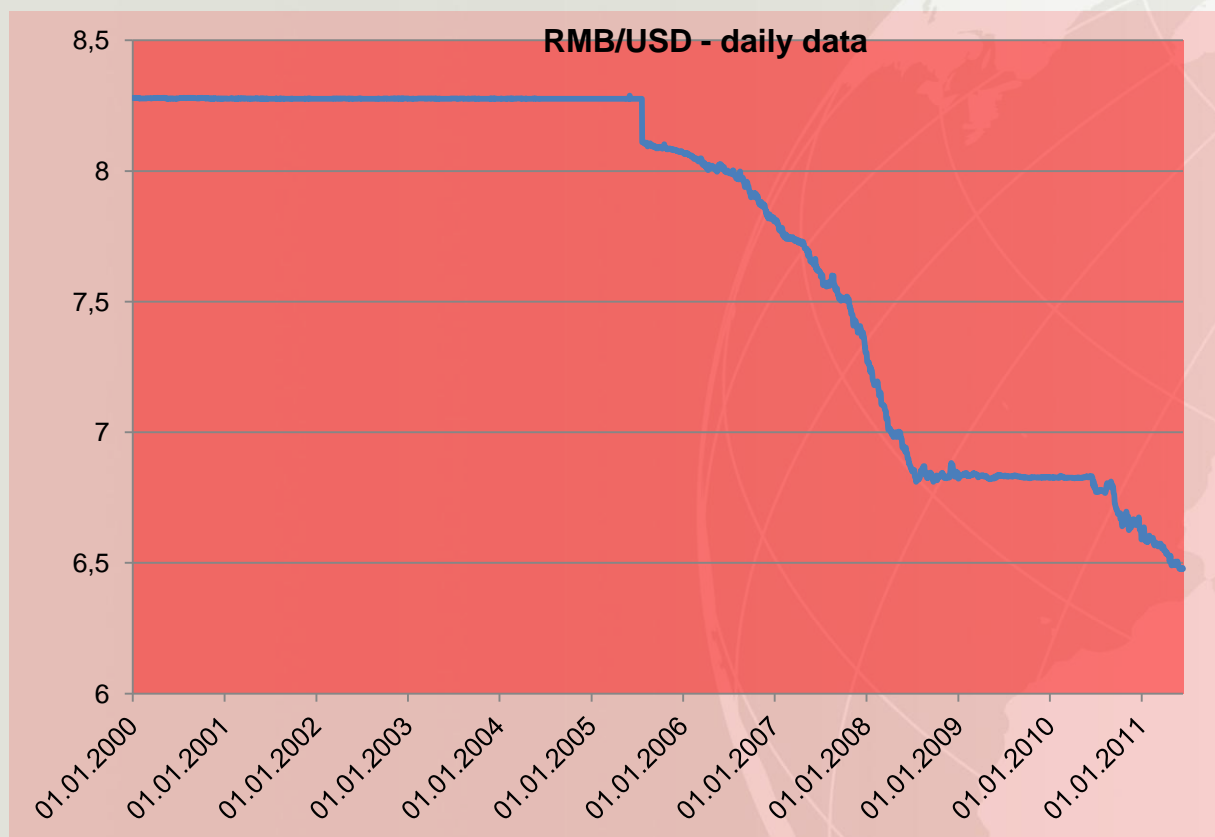
8. KONSEKVENSER FOR RESTEN AV VERDEN

Klart konsekvensene blir temmelig forskjellige avhengig av hvem du tror på, AS eller SB.

Men noen ting er temmelig klare uansett.

- Kina vil fortsette sin appresiering av RMB

MEN: Tar lang tid før den kinesiske valutaen erstatter den amerikanske, tror jeg.
Vil ikke miste styringen på valutakursen.

- Kina må legge om sin økonomiske politikk
  - Mer etterspørsel hjemme – konsumet må opp
  - Mindre basert på stadig vekst i eksport og i realinvesteringer
  - Dyrt for Kina med mange gamle
  - Par hundre millioner kinesere på flytting de neste 12-15 årene, inn til byene
- Kina må legge om sitt politiske system
  - Med økt velstand, krav om medbestemmelse
  - CCP sliter med å finne ut av dette
  - Korrupsjon et stort problem

- Kina vil gjøre seg mer gjeldende i verden

- Kina fortsetter å øke kraftig sine direkteinvesteringer i utlandet. Snart vil en bedrift nær der du bor være kinesisk
- Kina vil fortsatt ta økende mengder råvarer fra andre land, ikke bare nære naboland, fra Latin-Amerika og Afrika.
MEN: Bygge egne skip og frakte dem på egen kjø!?
Ikke så bra for oss.
- Kina vil øke sin andel global industriproduksjon
Men vil man lykkes med kvantesprang oppover i verdikjeden?

